

Tiedeuskovainen ripittäytyy

Pertti 'Lande' Lindfors, *Seikkailuni tieteen, viinan, naisten ja politiikan parissa*. Toimittanut Veli-Pekka Leppänen. Tammi, Helsinki 2003. 448 s.

Kirjankustantamisessa tavara jaetaan tunnetusti kahteen luokkaan. Niihin kirjoihin, jotka ovat kulttuurisesti merkittäviä ja niihin, joilla kustantaja saa rahaa ensin mainittujen julkaisemiseen. Pertti 'Lande' Lindforsin muistelmat, kuten viihde yleensäkin, kuuluu niihin kirjoihin, joiden kunniakas tehtävä on mahdollistaa oikeasti merkityksellisten teosten ilmentyminen.

Totuutta lähennellään

Heti alkajaisiksi Lindforsin maineen ja melkeinpä hintikkamaisiin mittoihin yltävän omakehun mykistämä lukija äimistyy siitä, että kirja on toisen henkilön toimittama. Kuinka laajaa kansainvälistä arvostusta nauttiva huipputiedemies Lindfors voi tarvita muistelmiensa kirjoittamiseen toisen apua? Varsinkin kun Veli-Pekka Leppänen on kirjan etukannen mukaan väitellyt historian­tutkija. Historiantutkimus kalskahtaa

pahasti juuri siltä 'lässyhumanismilta', jonka kimppuun uljas matemaatikko-filosofimme on hyökkäillyt koko elämänsä ajan. Onko Leppänen Lindforsin Sancho Panza?

Toimittaja Leppänen kirjoittaa teoksen alussa, että Lindforsin muis- telmat erottuvat edukseen muista vas- taavista siinä, että Lindfors koskette- lee omaa elämäänsä avoimesti, hän ei kuulemma vaikene itselleen epämiel- lyttävistä asioista. Samaa vakuut- taa Lindfors itse omassa esipuheessaan, hän tavoittelee historiallista totuutta. Vilpittömän lukijan mieleen tulee vä- littömästi muuan Lindforsin kanssas- turi totuuden puolesta taistelussa. Ni- mittäin Paavo Väyrynen, joka taannoin kertoi, ettei hän ole *koskaan* valehdel- lut toimittajille(kaan). Tähän ryhtiliik- keeseen hyvin sopien Väyrynen julkaisi teoksen *On totuuden aika*. Outo kyllä, kohta ilmestyi teos *On totuuden aika 2*, jonka luulisi olevan lindforsistiselta ja väyrysläiseltä kannalta tarpeetonta, el- lei peräti käsitteellisesti mahdotonta. Ilmestyykö Lindforsilta kohta Seikkai- luni 2? Silloinko viimein sanat ja asiat kohtaavat toisensa jäännöksettömästi?

Oli miten oli, Lindforsin viljalti viljelemä avoin itseruoskinta on mitä tehokkain retorinen keino. Lindforsin riitelyn täyttämän elämän loppupuolel- la se onkin ehkä ainoa jäljellä ole tapa kerätä sympatiapisteitä ja samalla lisätä uskottavuutta Lindforsin tarinoinnille.

Lukijaystävällisesti teoksen on alus- sa 'lyhyt oppimäärä' eli Pertti 'Lande' Lindforsin elämä kuudellakymmenellä sivulla. Sitten tulee jatkokurssi, 350 si- vua korkeampaa lindforstiikkaa. Kuten lajityyppiin kuuluu, alussa ruoditaan su- kua ja taustoja. Teleologisen tarinanis- kennän peruseräkkeiden mukaises- ti Lindforsin oma käsitys itsestään elä- mänsä loppupuolella määrää sen, mitä perhetaustasta ja lapsuudenkoke- muksista nostetaan esiin. Rikkinäinen ja riitojen täyttämä perhe, tyrannimai- nen isä ja tasapainoton äiti. "Lindfor- sin perhe oli Stalinin Neuvostoliiton pienoismalli." (17). Fyysinen jälkeen- jääneisyys ja keskinkertainen menestys koulussa (etenkin matematiikassa) ja urheilussa johtivat vääjäämättä miehi- syyskompleksiin, hassunkurisiin mit- toihin paisuneeseen itsetehostukseen ja lopulta alkoholismiin. Sodasta Lindfors myöhästyi ja armeija-aika oli surkeiden

epäonnistumisien sarja. "Itse asiassa pitkät kaudet alkoholistina olivat mi- nun rintamakokemukseni" (155).

Lande ja toinen sukupuoli

Naisista ja seksuaalisuudesta kirjas- sa on paljon tekstiä. Itseruoskinta jat- kuu: "Katkerat kokemukset ja suvun perintöaines aiheuttivat sen, että sisäis- tin lopulta suomalaisen brutaalin mas- kuliniisuuden kultin..." (27). Niinpä. Naisten kanssa Lindfors 'parittelee', ei rakastele. Lapsia vilahdaa kirjassa kak- si, eri avioliitoista. Ensimmäinen avio- liitto kaatuu kun loogis-empiristinen huippuyksilö asuu perheestään eros- sa toisella paikkakunnalla opettajana, "...laiskana hoitamaan taloutta Mirja oli ottanut Aili-äitinsä asumaan lukaa- liin." Sitä ei voi tosimesiä kestää, ero tu- lee. Lapsista on muutama rivi 400-si- vuisessa kirjassa. Ainakin toinen heis- tä tuottaa itsetehostuksen välineenä iloa isälleen. Tyttö kun pääsi lopulta lääketieteelliseen tiedekuntaan opiske- lemaan, mikä Landelta itseltä oli jää- nyt haaveeksi. Jotain iloa lapsistakin on, ei suinkaan turhaan ole Lande li- sääntynyt.

Viinan- ja logiikanhöyryisten yli- opistovuosien kuluessa naisia tulee ja menee, ne ovat Landelle käyttötavaraa, kunhan vain ovat oikeanlaisia: "Saksa- lais- tai puolalaisnainen minun on yhä edelleenkin helpompi iskeä kuin liian usein femakkotartunnan saanut suoma- lainen nainen" (71). Brutaali maskulii- nisuus ulottuu myös sisaruussuhteisiin. Sivulla 301 Lindfors kertoo kuinka hän isänsä kanssa yhdessä pahoinpiteli sis- konsa Lean, "...panemme Lean kuriin."

Yksi eniten toistelluista asioista kir- jassa on Lindforsin suurin saavutus yli- opistomaailmassa, akateeminen hän- tämestaruus. Landen elin on loogisen- empirismin ja tieteellisen marxismin kyseenalaistamattomilla kriteereillä to- dettu suurimmaksi, 18 senttiä lepotilas- sa. Tosin kirjan itseruoskintaosuus- sa Lande tunnustaa, että tositalanteissa häntä jäikin häpeällisen usein vain le- potilaan. Voi surku!

Homot olivat pitkään Lindforsille kauhustus ja niinpä hän opiskeluaika- naan reippaiden kaveriensa kanssa ta- pasikin käydä pahoinpitelemässä ho- moja Annankatu 38:ssa sijainneen ho- mojen tapaamispaikan liepeillä. Tähän

nyt raukkamaiseksi kutsumaansa ur- heiluun Lindfors toki sanoo osallistu- neensa "vain harvoin." Mutta voi voi, myöhemmin viinanhimossaan Lande joutuu pummaamaan viinaa homoilta sallimalle näiden kosketella 'häntäänsä'. Avarakatseinen mies siis lopultakin.

Tiede ja politiikka järjestykseen

Henkilöitä kirjassa vilisee kuin isom- man kaupungin puhelinluettelossa. Tä- mä on muisteluille luonteenomaista ja liittyy myös lajin kaupallisiin reunaeh- toihin. Sellainen kirja jossa oma nimi vilahdaa on mukava ostaa kirjahyllyyn.

Muistelmakirjojen kirjoittajan yksi tärkeä motiivi on päästä sanomaan vii- meinen sana vanhoista kiistoista. Lan- de pistää melkoisen osan sodanjälkei- sen ajan Suomen tiedemaailmaa yksi- oikoiseen arvojärjestykseen. Ja kuten arvata saattaa, 'yhteiskuntatieteiden eksakti rintama' à la Yrjö Ahmavaara, loogikot ja matemaatikot ovat paras- ta A-ryhmää. 'Lässyhumanistit' ja 'säi- lyttävät voimat' sen sijaan mitätöidään retorisilla yleistyksillä joita on vaikea pitää yhdenmukaisina Lindforsin tie- teellisyyshanteen kanssa. Marxilaisuus- dessaan Lindfors onkin ollut niin tiuk- ka äijä, että hän onnistui katkaisemaan välinsä melkoiseen osaan muuta ääri- vasmistoa. Suomessa hän päätyi KGB: n yhdysmieheksi ja DDR:ssä oleskelles- saan Lindfors vänkäsi itsensä milteipä väkisin Stasin urkkijaksi ja ilmiantajak- si. Mitäpä ei kunnan vasemmistolainen tekisi paremman maailman puolesta?

Mitä tästä pitäisi sanoa? Sääliksi käy miestä ja sääliksi käy ihmisiä joi- den elämän Lindfors on särkenyt. Sää- liksi käy sodanjälkeisen ajan Suomea jossa Lindfors ei suinkaan ollut ainoa toimija, jonka ansiosta filosofia-nimi- nen oppiaine käytännössä lakkautet- tiin useimmista yliopistoista ja sen ti- lalle perustettiin suojatyöpaikkoja loo- gikoille ja uraltaan suistuneille mate- maatikoille.

Jarkko Tontti